

Tentamen medicum inaugurale, quaedam de vino complectens / [George M'Clenachan].

Contributors

McClenachan, George.
University of Edinburgh.
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

Edinburgi : Balfour et Smellie, 1781.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/hzhytcdw>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DE VASIS ABSORBENTIBUS
10
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

TENTAMEN MEDICUM
INAUGURALE,
QUÆDAM DE VINO
COMPLECTENS.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

THE TENTH MUSEUM
IN A CURIAL
OF THE DAMON VINO
COMPLETES
THE TENTH MUSEUM

TENTAMEN MEDICUM
INAUGURALE, 10
QUÆDAM DE VINO
COMPLECTENS.

QUOD,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON
Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto;
PRO GRADU DOCTORATUS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subicit
GEORGIUS M'CLENACHAN,
HIBERNUS,

Societatis Physicæ Edinensis Socius Honorarius.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

Vina parant aminos, faciuntque coloribus aptos,
Cura fugit, multo deluiturque mero.
Tunc veniunt risus; tunc pauper cornua sumit;
Tunc dolor et curæ, rugaque frontis abit.
Tunc aperit mentes ævo rarissima nostro
Simplicitas artes excutiente Deo.
Illic sæpe animos juvenum rapuere puellæ,
Et Venus in Vinis, ignis in igne fuit.

OVIDIUS.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXI.

THE NEW MEDICAL
JOURNAL
OF THE
AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION
PUBLISHED WEEKLY

A WEEKLY JOURNAL OF
THE AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION
PUBLISHED WEEKLY
D. GULLEMINSON & SONS, LTD.
LONDON AND NEW YORK

THE JOURNAL OF THE
AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION
PUBLISHED WEEKLY
D. GULLEMINSON & SONS, LTD.
LONDON AND NEW YORK
GEORGE M. L. ENGLISH
LONDON

Admission to the
Journal of the
American Medical Association
is granted to all
physicians who
are members of
the American Medical Association
or of any of its
national or international
branches.

Subscription prices
are as follows:
One year, £10 0s 0d
Six months, £5 0s 0d
Three months, £2 10s 0d
Single copies, 6d

PATRUO SUO DILECTISSIMO

BLAIR M'CLENACHAN,

ARMIGERO,

MERCATURAM APUD PHILADELPHIAM,

FACIENTI,

OB AMICITIAM

VERE PATERNAM,

QUA SESE SEMPER EST PROSECUTUS,

HASCE STUDIORUM PRIMITIAS,

QUALESUNCQUE SINT,

ANIMI NON INGRATI

MONUMENTUM,

SACRAS ESSE VOLUIT

GEORGIUS M'CLENACHAN.

WATKINS AND DIRECTOR

CLAIR M. O'LEARY

A. M. O'LEARY

MEDICINE AND PHYSICIAN

PHYSICIAN

OF MEDICINE

THE PATENT

OF THE PATENT

HALLS OF THE PATENT

OF THE PATENT

OF THE PATENT

OF THE PATENT

OF THE PATENT

OF THE PATENT

TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE,

QUÆDAM DE VINO

COMPLECTENS.

TRIBUS jam annis, medicinae studio operam navando (haud infelici cum fructu fas sit sperare!) hac in alma florentissimaque academia, consumptis; ad summos medicinae honores, id tantum mihi restat, consequendum, ut dissertationem, peritiae meae, et in medicina scientiae, specimen quasi, in lucem ederem: Quodnam vero mihi exequendum susciperem, diu anceps haesi; morbi enim omnes in nosologia recensiti, praecipue qui summam

mam medici attentionem sibi vindicant, in tentaminibus inauguralibus adeo sæpe tractati fuere, ut de eorum quovis differere adduci non potui. Sic positus, pauca de Vino proferre decrevi. Haud tamen hoc pensum aggredior, spe vana elatus, novam huic themati affundendi lucem. Mihi tantum in animo est, (nec quid aliud a Tyro-ne expectari arbitror) utilissima quæque et fide dignissima, quantum ad rem meam spectant, ex virorum illustrium scriptis seligere.

Antequam ad ordinem, quo materiam hancce pertractare statui, progrediar, haud abs re forsitan erit observare, liquores quamvis omnes spirituosi, e regno vegetabili, fermentatione comparati, jure vinosi dicuntur; mihi attamen in mentem solummodo venire, de illo, uvarum expressum volo succum, agere; cui apud omnes in omni regione, et ab omni aevo, nomen VINUM, quo non alius est hominis gustui adeo gratus, nec ullus, si opportune usurpetur, medicinae consiliis magis utilis. Ut
vero

vero ea quam maxime methodo, qua omnes fere in dissertationibus inauguralibus edendis, nobis uti videntur, hocce argumentum pertractemus, necessarium duximus, sequentem instituere ordinem.

1mo, Paucis vitem attingemus ipsam, characterem nempe ejus exhibendo botanicum.

2do, Modum, quo vinum ab uvis obtinetur, ejusque qualitates, breviter perstringemus.

3tio, Quasdam generales, de ejus, in praxi medica, usu, observationes profereamus.

Quantum ad primum attinet caput, observare lubet, varias esse vitis species, eandemque saepe speciem, alio cultu, aliud praebere vinum, quoad proportionalem partium ejus componentium quantitatem; sed de hoc fusius, quando de variis vini speciebus dicendum erit.

Vitis omnis, medii caloris per totum terrarum orbem regionis, indigena esse videtur, ut,

A charactere ab illustrissimo Bergio, nuperrime in medium prolato, patet *, qui, nostra equidem sententia, omnibus aliis palmam praeripere videtur.

‘ Locus,’ inquit, ‘ orbis totus temperatus. Frutex.

‘ FORMA rec. Folia alterna, longius petiolata, plana, subpeltata, cordato-subrotunda, bi-vel tripollicaria, supra viridia, glabra, subtus pallidiora, nervosa, venulosa, nervis et venulis pubescentia, subquineloba : Lobis rotundatis, incisodentatis : Dentibus ovatis, acutiusculis ; sinibus lorum obtusis.

‘ Cyma nuda, pendula, ovata, obtusa, pedunculata : Pedunculo instructo cirrho solitario.

‘ Bracteae solitariae, lineares, obtusiusculae, concavae, ad ramos cymae sitae.

‘ Pedicelli baccis fere breviores, teretes, adspersi punctis parvis, callofis, apice margine incrassato.

‘ Baccae

* Vid. Berg. Mat. Med.

‘ Baccae ovato-globosae, colore, sapore,
 ‘ et magnitudine variantes, subdiaphanae,
 ‘ baccis uvae crispae vix majores, undique
 ‘ glabrae, rore glauco tinctae, quo abrafo
 ‘ nitidiusculae, apice instructae puncto par-
 ‘ vo, elevato, umbilici loco;

‘ Parenchymate mollissimo, pulposo-fuc-
 ‘ cofo, post sectionem transversalem ae-
 ‘ quali, annulo tenui solitario interrupto,
 ‘ subflexuoso; uniloculari, pentaspermo.

‘ Semina obcordato-cylindrica, basi e-
 ‘ marginata, glabra, receptaculo cylindrico
 ‘ intra baccam infidentia, breviter pedicel-
 ‘ lata.

‘ Propr. folior. recent. odor vix ullus.

‘ Sapor acidulus, herbaceus, substypticus,
 ‘ masticata salivam viridi tingunt.

‘ Baccar. rec. odor nullus. Sapor aci-
 ‘ dulus, humectans.

‘ Baccar. recent. unc. i. dat drach. 6.
 ‘ fucci expressi tenuis, viridescentis (e bac-
 ‘ cis viridibus) aciduli.

‘ Passular. sapor dulcis, subacidulus.

‘ Virtus folior. leniter adstringens;

‘ Pass-

‘ Passularum nutriens, pectoralis, ecco-
protica.

‘ Ufus passular. culinaris ; tussis.’

Brevi vitis jam præmissio charactere, quae fructus, unde Vinum paratur, uvas nempe fert ; observandum tantum restat, nos, diversae licet species a charactere supra posito nonnihil differant, supervacaneum fore duxisse plures memorare, utpote qui de Vino, non de viti, differere decrevimus.

2do, Ille, quo Vinum paratur, processus, fermentatio nuncupatur, et sequitur hic eum administrandi modus.

Uvae, cum primum maturae, vel torculari statim submittuntur, vel per quoddam, pro Vini specie quam parare cupiunt, temporis spatium, aëri sicco et calido expositae, demum premuntur *. Succum hoc modo expressum, Mustum vocant, nihilque aliud est quam uvarum omniumque revera aliarum rerum fermentabilium pars
saccha-

* Vid. Chem. Dict. per M^eQuer.

saccharina. Hic succus recenter expreſſus, turbidus eſt, gratoque et ſaccharino valde ſapore gaudet; alvum laxam reddit, et, ſi immodice propinetur, vel ab aliquo ad diarrhoeam prædiſpoſito, hunc morbum facile ciere valet *. Aqua aliquanto minus fluidus eſt, et evaporatione tenacitatem piſcis fere inſtar acquirit.

In muſto, vaſi idoneo infuſo vel excepto, ſimul ac exprimitur, et in gradu caloris a 50 ad 70 † thermometri Farenheitiani poſito, effectus admodum notabiles ſeſe produnt, et majore vel minore, pro liquoris natura et loci temperie, temporis intervallo. Si nimis intenſus ſit calor, fermentationem acetofam juſto citius ſubit; ſin contra, haud ſatis magnus ſit, fermentatio omnino ceſſat.

Phae-

* Hoc eſſe apud milites in inſulis Vino abundantiſſimis magnam mortalitatis ſcaturiginem ſaepe ſaepepius audivi; qui ergo, ut obviam eatur militibus, ante undecimam horam matutinam cauponis ſevere interdicti ſunt.

† Vid. Diſſert. Inaug. Doct. Ford.

Phaenomena, quae sese mutuo comitantur, quaeque in ordine procedunt, sequentia sunt. Primo tumescere videtur, et brevi adeo rarefactum evadit, ut frequenter vasi, si propemodum plenum sit, id continenti superfluit; inter partes ejus motus excitatur intestinus, parvum sibilantem strepitum et ebullitionem manifestam comites habens. Bullae ad superficiem ascendunt, et eodem tempore materies aërea valde pungens emittitur, et qualitate suffocanti gaudens, notatu haud difficili. Adeo subtilis et noxia est, ut puncto temporis hominibus aliisque animalibus, ubi aër non amovetur, ei expositis facillime vitam arripet; candelae insuper flammam, si juxta admoveatur, extinguit. Uvarum nuclei, filiquae, aliaque crassiora, a particulis aëris evoluti illis adhaerentibus, ad superficiem usque evehuntur, huc hucque propelluntur, et crustam mollem seu spongiosam, spumae speciem prae se ferentem, formant, liquori toti obductam. Fermentatione durante, crusta haec ab aëre liquori emancipato, in
altum

altum parumper sublata, sæpe difrumpitur; postea connubium iterum petit, et, ut antea, ex toto, integrum fit; eodem quo hoc fit tempore, modicus adsit caloris gradus, et fluidum atmosphaerae temperiem aliquanto superat *. Hi perstant effectus dum fermentatio adsit valida, tandem gradatim quiescunt, liquoris calore imminuto, et fluidi, extricato aëre mephitico, motus mitior fit †, crusta jam sustentaculo privata frustatim vasis fundum petente.

Si Vinum quam maxime merax efflagitemus, ne liquoris superficies cum aëre in contactum, maximi nunc temporis momenti est, cavere veniat; subtiliores enim partes ad dissipationem nimis pronae pleuraeque effugiunt; eo igitur consilio, vasi utrarum filiquas caulesque immittunt, quae superficiei, magnam materiae spumosae quantitatem, supernatantes, irretiunt; denique admodum liquori fermentato tegu-

B

mentum

* Praelect. Chem. celeb. Black.

† Ibid.

mentum præbent * ; ad eundem quoque, fermentationem omnem notabilem compesci, finem necesse est, hoc in hypogeum vel in alium quemque frigidum vas transferendo, locum efficitur.

Peracta hac prima operatione, natura sua quasi sponte ad quietem vergit, ut ab omnium fermentationis spirituosae effectuum sensibilibus cessatione, colligere licet; modo jam memorato liquorem tam gustui gratum, quam ob qualitates ejus nutrientes, et, si ita loqui fas sit, vivificantes, utilem, si modice usurpetur, nos conservare penes est.

Liquor hanc primam fermentationem, dotibus essentialiter et longe diversis ab uvorum succo recenter expresso, passus potitur; dulcem seu saccharinum, pro alio huic toto caelo diverso, ejus commutat saporem, adhuc attamen grato, spirituosum aliquatenus et pungenti; alvum sicut mustum nequaquam movet, caput vero afficit, et neminem opinor fugit, homines ebriosos reddit; denique,

* Praelect. chem. celeb. Black.

denique, distillatione aquae insipidae loco, quam mustum eidem processui subjectum, gradu caloris circiter eum quo aqua in ebullitionem cietur, liquorem volatilem, spirituosum, et inflammabilem, spiritum Vini seu Alcohol dictum, praebet, materia acida aquosa et faeculenta in vase relicta; a musto vero, e contra, materia, viscida, syrupo haud multum dissimilis, saccharum in aqua solutum continens superest.

Partes Vini componentes ex aqua, spiritu inflammabili, materie salina, sive acido sui generis, ab aceto aequae ac acidis vegetabilibus nativis differente, sale crassiore, tartaro dicto, substantia gummosa seu mucilaginosissima, unctuosissima et resinosa, nec non aëre fixo, constant*.

Vina omnia plus minus ex musto, Vino puro, et aceto, conflantur; impossibile enim mihi videtur, vel fructus ita maturari, vel fermentationem ita administrari, quin horum cujusque pars aliqua se prodet.

Hinc

* Vid. Neuman's Chem. per Lewis, p. 446.

Hinc liquido patet, Vini qualitates, præ majori vel minori partium mox recensitarum ratione, differre *.

De Vinis nunc in frequenti usu, et de regionibus in quibus producuntur, agere pergimus.

LUSITANIA, nostro sermone PORTUGAL dicta, Vini rubri ANGLICE (Red Port) magnam suppeditat copiam, quod multum continet aquae, reliqua principia parva vero quantitate.

HUNGARIA, Vinum jactat TOKAVENSE, admodum suave, et spiritu, una cum unctuosa, resinosa, et tartarosa materia, dives.

MADEIRA Vina, spiritus, unctuosae, et resinosae materiae multo, mucilaginosae et tartarosae minori quantitate abundantia, dat.

GERMANIA, Vinum RHENANUM, MOSELLANUMQUE praebebat. Illud tartari et spiritus multum, hoc autem tartari minus, sed principii unctuosi plus, continet.

INSU-

* Vid. Cull. celeb. Mat. Med.

INSULÆ CANARIENSES, spiritus multo materiaeque gummosae et tartarosae, Vina scatentia, producunt.

HISPANIA, MALAGENSE, et SHERRY, spiritus, materiae resinosae, unctuosae, gummosae, et tartarosae magnam habentia quantitatem.

GALLIA fere omnis Vinis abundat. Omnibus aliis, vel saltem plerisque BURGUNDICA et CHAMPAGENSIA, longe praestant. Fortissima non dulcissima haec sunt, spiritu rectificato plena, sed vix ullam unctuosam, resinosam, gummosam, tartarosamve, materiam continentia. Inter optima enumerari BURDIGALENSE (CLARET) certe meretur.

Colore, gustu, et potentia a se invicem magnopere differunt omnia haec Vina, quod partim uvarum differentiis debetur, maxima autem ex parte, diversae fermentationis administrationi, et iis, quae ante postve invectionem adduntur, rebus.

Hinc, Vina a sese invicem differre, si non adulterata sint, omnibus facile innotescet, multis in rebus; praecipue vero quoad ad quanti-

quantitatem, quam continent, spiritus rectificati; manifestum enim est, quanto major iis hujusce inest spiritus pars, tanto fortiora evadere, et quo majori materiae dulcis, unctuosae, quantitate abundant, eo magis nutrientia *.

Inter priora, Burdigalense et Champagnense recensere licet; quibus addendum est, Vinum rubrum Lusitanicum, statu volo quo nobis adportatur; inter posteriora Maderiense, Tokavense, Canarense, &c. &c.

Ad quasdam, de Vini in praxi medica usu, observationes generales proferendas, haud alienum nobis videtur, pauca de Vinorum, in hunc finem, electione dicere; eo igitur loci, cur Vinum aegrotantibus exhibeamus nobis restat effari; et si hominibus ab effectibus quos edit, de medicamento opinionem ferre fas sit, hoc stimulantibus proculdubio gaudet potestatibus. Re ita se habente, Vinum hos effectus modice exerens, eodemque tempore, tonica praeditum virtute, feli-

• Vid. Cul. celeb. Mat. Med.

feligamus necesse est ; immune insuper esse oportet nocivis qualitatibus, quibus alia, dulcia, *e. g.* Vina pollent. Supervacaneum foret, haec materia scatere saccharina memorare, cujus aegrotorum ventriculi concoctioni impares sunt ; hinc, fermentationis quemdam gradum subire nimis prona sunt, unde aëris quantitas evolvitur, quod in ventriculi nervos agendo, ejusque tonum multum infirmando, secum magnam horrendorum symptomatum catervam adducit, et quo minus prospere procedat chylicatio, facit ; fermentationem insuper acetosam nonnunquam suscipiunt ; quo pacto, acidi quantitas producitur, quod ad tonum ventriculi imminuendum symbolum confert ; et cum bile mixto diarrhoeas saepe producit *, morbos per se omni tempore periculi multum minitantes, si ab hoc fonte scaturiunt, praecipue hominibus, quorum corporis habitus morbo fracti, ad eam debellendam minime valent. Materia insuper gummosa,

* ~~Prescribitur. celeb. Black~~

cul. Mat. Med.

mosa, qua abundant, ventriculum quasi onerantia, nauseam, anxietates, et symptomata id genus multa, inferunt. Inter modo memorata, Madeirense, Canarense, Tokavense recensenda sunt: Inter priora autem, Champagnense et Burgundicum. Haec vero, utpote nimis pretiosa, maxima aegrotorum pars assequi haud possunt; horum igitur loco Vinum rubrum Lusitanicum adhibemus. Hoc, uti antea memini, magnam aquae quantitatem continet, minorem autem gummosae vel saccharinae partis, quam aliorum pleraque. In statu equidem puro, fatendum est, id magnam spirituosae partis quantitatem nequaquam haberi. Lusitani vero, ad id conservandum, spiritum Vini ei miscent, ratione unc. ii. ad lb. ii. Vini; qui ad medicinae usus satis forte reddit, et, si prae oculis haberemus, id post invectionem adulterari (mihi enim affirmavit Vini quidam Magnarius, se Vinum rubrum pluris vendidisse, quam CENOPOLÆ alique ejus Aginadores; et duas Vini rubri puri lagenas vix unae in hac regione adulteratae, quoad vires

vires ejus inebriantes, aequales esse) harum dubitabitur, id satis forte evadere. Hic etiam observare liceat, qualitatibus ejus tonicis et astringentibus, virtutes ejus parumper adaugeri.

De morbis in quibus Vinum adhibere decet, nunc differendum est; abs re enim fore de modo, quo Vinum plumbo ejusque calce adulteratur, dicere credidimus; utpote quod, nostra sententia, limites hujusmodi dissertationis excurreret.

3tio, Ut vero, justo quam maxime ordine, ad tertiam nostram partem progrediamur, Vini scilicet in praxi medica usum, necessarium esse duximus id sequenti ordine pertractare.

1mo, De Vini in corpus universum effectibus;

2do, De ejus in morbis praecavendis effectibus, dicemus.

3tio, De ejus, in morbis medendis, actione, et de morbis quibus maxime convenit, agemus.

Imo, Vinum modice epotum mirum in modum exhilarat, ingenium acuit,

“ Foecundi calices quem non fecere disertum ? ”

et universo corpori vigorem impertit ; ad aciditatem alimenti vegetabilis proclivitati, et cibi animalis putrefactioni, adversatur *.

Tales sunt Vinorum in genere, si modo modice propinentur, effectus ; dulcia vero Vina, siquidem musti haud assimulati magnam continent quantitatem, valde nutritiva sunt, et, post pastum large ingurgitata, ventriculum nimia nutrimenti copia onerando, ad facultates concoctrices hebetandas magnopere faciunt ; ac fermentationem acetosam, si quando subeant, multum aëris fixi evolvitur, et diarrhoeae graves aliaque dira symptomata, ut antea dictum fuit, producuntur. Liquido etiam constat, omnem Vinum, nimis immodice sumptum, totum systema, ventriculum vero praecipue, debilitare,

* Vid. Cull. Mat. Med.

litare, corporis irritabilitatem delere, et morbis chronicis generis sæpe nervosi, imo etiam et morti, viam patefacere ; ut experientia omnium hominum, qui falsis ratiociniis et meris figmentis non deluduntur, evidenter patet. Hoc, ni fallor, nostro Poetae apprime innotuit, qui sic lepide canit :

“ Wine whets the wit, improves its native force,

“ And gives a pleasant flavour to discourse ;

“ By making all our spirits debonair,

“ Throws off the lees, the sediment of care.

“ But highest cordials all their virtues lose,

“ By a too frequent and *too bold* an use ”

POMFRET.

2do, His jam paucis præmissis, de Vini, in systema totum, effectibus, multo facilius ejus in morbis occurrendis actionem explicabimus. Hic vero notandum est, omnes quibus ullo modo adversare valet, esse generis nervosi debilioris, vel eos, in quibus, vis vitæ vel energia nervosa, a quacunque causa imminuitur ; res ita se habere videtur in multis a contagio, ceu typho, peste, vel a miasmate ceu febre intermittente oriundis

undis morbis. Antequam ad rationem ejus actionis in his morbis occurrendis reddendam progrediamur, hic observare juvat, vim vitae, seu energiam nervosam his in morbis manifeste imminutam esse, et hanc energiae imminutionem ab actione contagionis, qualiscunque sit debilitante, originem habere. Contagium hoc corpori admotum, ita ut effectus suos edere posset, causa morbi occasionalis nuncupata fuit; jamdudum vero homines exploratum habebant, et luculenter nunc dierum patet, contagiones, in quosdam solummodo, non in omnes, ex aequo agere; hinc eruere oportet, aliquid horum temperiei proprium, sive sit haereditarium, sive contingens, eos his morbis, magis aliis hominibus, obnoxios efficere; haec idiosyncrasis causa praedisponens medicis audit, eaque est, quae, si adsit, venenum magis nocivum reddit.

Neminem latet, hanc morborum contagiosorum causam praedisponentem, a causis debilitantibus, ceu timore, immodica venere, nimia inebriatione, frigore, &c. oriri.

Hinc

Hinc nobis concludendum est, quicquid actioni veneni corpus impenetrabile efficit, illi vigorem et energiam necessario praebere, seu potius energiam systematis nervosi imminutam reficere *. Sunt et alia multa fieri cogor, quae in hunc modum agunt, ceu victus lautus, exercitatio modica et similia; sed eodem tempore, quo Vinum corpus firmat, alios edit effectus, chylicationem promovet, et animum laetificat, unde timoris actioni, quae corpora contagii impressioni obnoxia efficiendo, tantopere pollet, obviam itur, imo etiam et frigoris actio quodantenus resistitur.

3tio, His de secundo capite jam paucis praefatis, de Vini in morbis medendis actione

* Nunquam satis laudendus Gregorius, practicus ille celeberrimus, satis eheu! jam abreptus inimicis, in praelectionibus suis factum hoc percuriosum enarrat; scilicet, quod, cum ipse medicinae studio apud Leidam incumbere, febris intermittens epidemice grassata, et ex 25 studiosis Brittannis, unus tantummodo aquam bibebat; caeteri libras Vini binas a prandio indies potabant. Febris intermittens aquae potorem solum corripuit,

one nunc differere nosmet accingimus ; quoniam vero ejus effectus, quando de ejus actione in morbis occurrentis agentes, jam-jam perfunctorie perstrinximus, minus eo hic dici restat.

Vinum in morbis debilioris generis solummodo ex usu fore olim memoravimus, five quibus a causarum excitantium natura, cerebri energia multum imminuitur, ob materiae contagiosae actionem in systema nervosum, unde haec energia imminuta omnibus functionibus transmittitur ; ut

In functionibus animalibus patet,

1mo, Voluntariorum motuum debilitate.

2do, Motuum voluntariorum irregularitate, ab eorum debilitate pendente.

3tio, Sensationis defectu vel diminutione.

4to, Sensuum intimorum debilitate et irregularitate.

Necnon in functionibus vitalibus ;

1mo, Pulsuum debilitate.

2do,

2do, Extremitatum frigore et diminutione.

3tio, Ad animi deliquium, in statu erecto, proclivitate.

4to, Respirationis imbecillitate.

Ut etiam in functionibus naturalibus ;

1mo, Ventriculi debilitate, quam anorexia, nausea, et vomitus, plane demonstrant.

2do, Excretionibus involuntariis a sphincterum paralyfi oriundis.

3tio, Deglutatione difficili, muscutorum faucium statum paralyticum ceu causam agnoscente*.

Siquidem in morbis, qui diathesin phlogisticam comitem habent, symptomata plurima, a serie symptomatum jam recensitorum abludentia, se manifestant ; vel, si eandem prae se ferant speciem, attamen, utpote quae a causa alia orta, aliam medendi methodum sibi vindicant.

Licet

* Vid. Cull. Prim. Lin.

Licet a Vini usu, in morbis a contagione originem trahentibus, maximum commodum sperare fas sit ; cum vero ab aliis causis oriantur morbi, et gradatim incedant, ceu SCORBUTUS, &c. his igitur procul dubio maxime utile foret ; et si effectus aequè prosperos et subitaneos, ac in prioribus, e-dere non valeat, natura horum morborum diversa obstante. Modus ejus in his morbis operationis satis manifeste apparet ; functiones vitales imminuuntur, et Vini qualitate stimulante ventriculi nervi excitati, partium consensu, in corpus universum agit ; cordis et arteriarum actiones augentur, haeque auctae actiones, in cerebri energia restituenda, multum possunt ; sed, quo melius illucescat hujus medicamenti natura, morbos, quibus maxime convenit, breviter attingemus.

T Y P H U S.

Quandoquidem maximae mortalium partii morbus hic adeo innotescit, et quoniam
conta-

contagioni evidenter originem debet, de qua jam tantum protulimus, quantum hujusce differtatiunculae limites nos finerent, minus eo nunc dicendum est.

Omnibus optime notum est, corpus humanum, si morborum causis occasionalibus exponatur, in tali nonnunquam esse statu, ut, causae hae occasionales morbum licet producant eundem, mitior vel gravior attamen in hoc vel illo homine evadat; sic in fortis temperiei hominibus, Vere praecipue, adest frequenter, primo morbi ingressu, diathesis phlogistica, quae nosologis, nec injuria, me judice, ansam praebuit, cum sub nomine SYNOCHUS, ceu speciem diversam, vel morbum, quoad symptomata, ex synocha et typho compositum considerare *. Cum ergo duae indicationes,

Prima, nempe, debilitatis causas amovere, seu ejus affectibus occurrere.

Secunda, fluidorum scilicet ad putrefactionem propensitati obviam ire,

D

Ad

* Vid. Nosol. Method. Culleni, Cl. 1. G. 6.

Ad stadium hujus morbi incipiens parum attinent, si respiciamus speciem quam præ se fert, Vere præsertim, in vegetioribus, ut supra diximus, pauca de Vini operatione efferemus, debilitate puta præsentē; morbus licet synochi aspectum induat, vel, ut ita dicam, phlogisticam diathesin comitem habeat: Symptomata statum hunc indigentia, jam antea enumerata fuerunt; cum ergo morbus his stipetur symptomatibus summo jure id exhibere liceat, et quin sit, nullus dubito, tutissimum stimulus cardiacum, quod nobis adhuc novisse contigit, et in febribus hodie ubique recipitur. Ventriculo gratum est, actionem cordis et artiarum excitat, et dolori et delirio occurrit. Quocunque febris tempore stimulantia desiderantur, hoc adhiberi debemus, cum ejus dosin tam facile regere, et hoc modo quodcunque potest absque difficultate, nobis comparare possimus. Pringelius, Baronettus ille, ingenii acumine jure celeberrimus, etiam hæc verba habet: ‘ Nullum esse cardiacum aequè gratum et efficax ac Vinum;’

‘ num ; tanta equidem ei inest virtus ut iterum atque iterum aegros vidi largo ejus usu ab orci faucibus ereptos †.’ Quantum ad quantitatem, quam simplici vice exhibere decet, morbi stadium prae oculis habendum est ; nam certe, quo magis aegri energia imminuitur, eo major cardiaci quantitas ad eam reficiendam requiritur ; sed, nostra quidem sententia, nunquam quantitatem excedat definitam, oportet ; siquidem enim carbones igni cumulatim superimpositi, exiguam quae superest vitae partem ex toto deleat.

Aegri habitus, pristinaque Vinum vel alios liquores spirituosos bibendi consuetudo, animo diligenter versanda sunt ; si largo Vini usui assuefactus fuerit, liberalius, sin contra, parcius exhibendum est.

Ad quantitatem vero determinandam appetitus plurimum inservit ; Vinum si aeger anxie exoret, forsan ad libitum ei concedendum est, dummodo partitis vicibus caute

† Vid. Pringle on the Diseases of the Army, p. 314.

te administretur : ‘ Vidi,’ inquit Pringelius illust. ‘ in hujuscemodi casibus instinctus potestatis miranda exempla ; cum enim ‘ Vinum prosperos editurum effectus fuit, ‘ aeger avide id ingurgitavit, et plus postea ‘ efflagitavit ; si vero delirium aucturum fuit, ‘ vel ab illo abhorrebat, vel parum cupiebat *.’ Auctor idem eruditus sequentia profert. ‘ Quando febris in longum educitur voce debili et tarda comitata, aegri ‘ aliquid cardiacum enixe ambiunt, et nihil ‘ adeo illis gratum et reficiens ac Vinum ; ‘ cibum nequaquam desiderant, attamen ‘ Panati Anglice (Panada) dicti pauxillum, ‘ si Vinum ei adjunctum sit, lubenter deglutiant †.’ Instinctus vero in omnibus casibus nullatenus medendi consilium indicat ; debilitate enim ad gradum quemdam protracta, ut a symptomatibus in priori quadam hujus dissertationis parte recensitis, jam vero gravescentibus, colligere licet, aeger insensibilis evadit, nilque petit ; nunc certe temporis

* Diseases of the Army, p. 28.

† Ibid p. 295.

temporis cardiaca, larga quidem quantitate, dummodo possibile sit, propinanda sunt, utpote quae vitam sola conservare possint. En! omnia quae nobis in animo fuit hoc de morbo edere.

V A R I O L A.

Variolae febris eruptiva symptomatibus typhi aliquando stipatur; hoc luculenter patet ab animi dejectione magna, virium prostratione, vomitu, anxietate insigni, pulsu debili, et vultu pallido; haec apud adultos, qui morbi timore tenentur, frequentissima sunt. His in casibus, Vinum maximo cum fructu adhibetur, saltem si auctoritati illust. Huxhami fides habenda sit; ait enim ille, ‘Se in morbis magni animi dejectione insignibus vidisse magnam
‘Vini copiam felici cum successu exhibi-
‘tam *;’ utcunque haec res sese habeat, dubi-

* Vid. Huxham on the Small Pox.

dubitationi nullus adest locus quin si, febre secundaria incidente, pulsus tardior fit, aeger syncope affectus sit, pustulae et interstitia pallida, fessilia, et corrugata vel livida deveniant, et extremitates frigidae ac viscofae, Vinum fausto eventu large adhibeatur; et, ni fallor, effectibus antisepticis aequè ac stimulantibus hic pollet.

Siquidem vero omnia, quae de typho prolata sunt, de hoc morbo dicere liceat, supervacaneum fore duximus plura hic loci effari; ideo nunc progredimur ad

P E S T E M.

Quoniam vero mihi nunquam hunc morbum vidisse contigit, haud accurate de eo differere possum; ex auctoribus attamen constat, Vinum large, eadem ac in typho cautela adhibita, propinari posse, et haud infelici exitu; et, si nobis in medium opinionem nostram proferre venia detur, gradu tantum a typho eum distare, opinamur; itaque

itaque omnia quae de Vini in typho usu dicta, huc etiam ad amuffim pertinent.

Ad finem nunc properamus ; de arthritide enim ex instituto solummodo agimus.

A R T H R I T I S.

Inter medicos diu disceptatum fuit, an Vinum in arthritide utile est, an non ; alii contra Vinum acriter contendunt, et affirmant se multa exempla vidisse, ubi aegri ab ejus usu admodum fracti, multum levaminis Vino abstinendo accepere.

Nonne stipari potuerint casus jam memorati symptomatibus, quae omni perito medico indicarent, Vinum nocere ? Ut experientia Vinum in Podagra regulari sumptum nocivum evasisse, liquido constat. Ubi vero arthritidis retrocedentis vel atonicae symptomata sese manifestarunt, Vinum ex commodo fore, ne vel minimum dubito ; siquidem enim ventriculus et intestina debilitate saepe afficiuntur. Stimulantia quaedam omnino necessaria sunt, ad morbum

morbum, extremitates versus, propriam ejus sedem, dirigendum; eo vero proposito, Vinum etiam generosissimum, felici cum fructu adhibetur; hæcque videtur esse illust. Suietenii sententia: ‘Ubi,’ inquit ille, ‘dolor artuum abest, et anomala symptomata, anxietates, tormina abdominis, vomitus, singultus, deliria, &c. apparent, illico efficaci medela succurrendum est; cum ingens periculum imminet, tunc adhibendum fragrans Vinum, imprimis si vires languent in veteranis jam podagricis; omnium maxime, si largiori Vini usu dudum affueti fuerint. Contigit, ut veteranus podagricus, strenuus potator, decumberet: Pedes vix dolebant, sed aderant anxietas, nausea, levia ventris tormina, una cum debilitate. Medicus Vini usum prohibuerat. Accessit aegrum amicus, hilaris olim conviva, cum quo sæpius Baccho litaverat, qui illico omnia remedia amoveri jussit, et horum loco propinavit binas Vini libras Rhenani generosi; hoc effectu, ut post paucas horas acriter quidem dolerent

‘dolerent pedes ; sed reliqua mala sympto-
 ‘mata omnino evanuerant. Unde dolori-
 ‘bus mane jam imminutis, accedentem me-
 ‘dicum false derisit aeger, Vinum podagrae
 ‘specificum jactans *.’ Vina attamen, quae
 majorem alcohol quantitatem continent,
 haud ex voto semper procedunt ; ideoque
 spiritus ardentes et aromatica † haud dubio
 ex usu essent, et large imo saepe sumi de-
 bent.

Sunt et alii plurimi morbi quibus Vinum
 certe convenit, ceu cynanche maligna ; sed
 de Vino quidpiam in hoc morbo, vel in a-
 liis speciatim dicere, haud necessarium duxi-
 mus, siquidem omnia fere, quae de Vini
 usu memoriae nostrae sese obtulerunt, jam
 publici juris fecimus.

Quo minus igitur huic dissertationi jam
 finem imponerem, nihil obstat ; nisi ut
 hanc occasionem illustrissimis hujusce Colle-
 gii Professoribus gratias, quas habeo maxi-
 mas,

* Van Swiet. Vol. 4. p. 388.

† Cull. First Lines

mas, agendi, ob plurima in me beneficia collata, quorum grato animo memorem me semper præstabo, laetus arripiam. Ne silentio præteream virum celeb. Andream Duncan, M. D. a cujus praelectionibus haud minimam harum observationum partem hausi, multa me vetant.

F I N I S.